

***В. О. Шаповалова**, завідувача кафедрою фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор,*

***В. В. Шаповалов**, перший заступник начальника слідчого управління ГУ МВС України в Харківській області, доктор фармацевтичних наук, професор кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету,*

***В. О. Петренко**, асистент кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету*

ВИВЧЕННЯ ПРИЧИН ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД ОСІБ, ЯКІ СТРАЖДАЮТЬ ПОЛІ(НАРКО)ТОКСИКОМАНІЄЮ

Серед усіх злочинів, які вчинюються під впливом психоактивних речовин, значну частину займають злочини, пов'язані із тютюнопалінням. Відомо, що тривале тютюнопаління приводить до розвитку нікотинової залежності, яка відповідно до Міжнародної класифікації хвороб 10-го перегляду викликає психічні та поведінкові розлади здоров'я. Ці розлади призводять до ранньої інвалідності, дорожньо-транспортних пригод, суїцидів і передчасної смерті осіб, що вживають тютюн.

Слід зазначити, що нікотинозалежні особи часто вживають тютюн з іншими психоактивними речовинами різних класифікаційно-правових груп (наприклад, конопля, димедрол, алкоголь, трамадол, клофелін та ін.) шляхом

куріння (нюхання, жування тощо). Таке поєднане вживання психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп називається полі(нарко)токсикоманією. Так, наркозалежні, які курять тютюн, одночасно є курцями, а курці, які поєднують тютюнопаління із курінням марихуани, вживанням алкоголю чи інших психоактивних речовин, одночасно є наркозалежними.

Під дією психоактивних речовин особа, яка страждає полі(нарко)токсикоманією, здатна чинити різні злочини і правопорушення (наприклад, крадіжки, хуліганства, пожежі, вбивства, зґвалтування, розбійні напади, дорожньо-транспортні пригоди тощо). Часто причетність порушників до того чи іншого злочину приходиться встановлювати за допомогою судових експертиз. Тютюнопаління, крім негативного впливу на здоров'я курця і оточуючих його людей, завдає ще й матеріальних збитків.

У зв'язку із зазначеним, становило інтерес визначити причини тютюнопаління серед осіб, які страждають полі(нарко)токсикоманією. Для цього було проведено анонімне анкетування 117 респондентів, які страждали на полі(нарко)токсикоманію, віком від 21 до 45 років. Серед 117 анкет придатними для обробки виявилися 97 (83%), а інші 20 (17%) – не пройшли оброблення через неповноту чи відсутність даних.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що серед опитаних 73% складають чоловіки і 27% – жінки. Всі респонденти на питання: Чому Ви курите? – дали такі відповіді:

- цигарка покращує настрій (9%);
- без сигарети на ніч не можу заснути (12%);
- куріння підвищує працездатність (13,5%);
- курю коли є необхідність (можливість) зробити перерву (14,5%);
- куріння знімає нервову напругу (15,5%);
- щоб вбити час (16,5%);
- вважаю, що вже залежу від нікотину (19%).

Таким чином, шляхом дослідження осіб, які страждали на полі(нарко)токсикоманію, за допомогою анкетування було вивчено причини тютюнопаління. Найбільший відсоток респондентів (19%) курять усвідомлюючи, що вже залежать від нікотину; 16,5% респондентів курять для того, щоб вбити час, а 15,5% через те, що куріння знімає нервову напругу.

О. С. Абросимов, доцент кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук,

В. О. Шаповалова, завідувача кафедрою фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор,

В. В. Шаповалов, перший заступник начальника слідчого управління ГУ МВС України в Харківській області, доктор фармацевтичних наук, професор кафедри фармацевтичного права Національного фармацевтичного університету,

О. В. Альшаєв, старший слідчий СВ Московського РВ ХМУ ГУ УМВС України в Харківській області

АНАЛІЗ СТАНУ ЗЛОЧИННОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ ЗЛОВЖИВАННЯМ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

На підставі даних судової статистики з кримінальних і адміністративних справ щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;